

Boekverslag Van geluk gesproken (Marijke Höweler)

Wieske Heinen

© havovwo.nl (april 2002)

Primaire gegevens:

Auteur: Marijke Höweler
Titel: Van geluk gesproken
Ondertitel: -
Verschenen in: oktober 1982
Aantal blz.: 220
Leestijd: 6,5 uur
Uitgelezen op: 20 december 2002

Verwachtingen vooraf:

Mijn moeder had me dit boek aangeraden omdat ze het een leuk boek vond en het erg gemakkelijk leest. Verder wist ik eigenlijk nog niets van dit boek, ik had nog nooit recensies van dit of een ander werk van deze auteur gelezen. Toen ik de achterkant van het boek had gelezen leek het mij ook wel aardig, alleen de verschillende verhaallijnen leken me toen een beetje ingewikkeld. Uit de illustratie op de voorkant, een vrouw met een vogeltje op haar hand, kon ik eigenlijk niets opmaken en dat heeft dus ook geen invloed op mijn mening vooraf gehad.

Eerste reactie achteraf:

Ik vond dit boek wel leuk om te lezen, het kwam wel ongeveer overeen met mijn verwachting vooraf. Er zit geen spanning in zoals bijvoorbeeld in een misdaadboek, maar het is geen saai boek. Het is meeslepend, er zit een constante spanning in het boek die op sommige momenten een piek heeft. Door de verschillende verhaallijnen blijft er ook afwisseling in het verhaal, in ieder hoofdstuk kwam een andere hoofdpersoon aan bod. Ik vind het boek op bepaalde momenten wel erg op een tragedie lijken, maar echt ontroerend is het niet. Dit komt ook omdat het hele verhaal in een soort satirische stijl verteld wordt. Het verhaal is naar de realiteit geschreven. Er komen geen 'onmogelijke' dingen in het verhaal voor. Sommige dingen zijn nogal toevallig, maar toch komt het niet ongeloofwaardig over.

Ik vind het ook wel een interessant verhaal, ik vind vooral de manier van leven van de verschillende hoofdpersonen interessant. Bovendien vind ik de schrijfstijl van de auteur erg bijzonder. Ik vind het zeker een origineel verhaal, ik ken geen boeken die zo zijn geschreven als dit boek. Het is ook een boek met verschillende verhaallijnen, die toch allemaal iets met elkaar te maken hebben.

Het verhaal is meestal goed te begrijpen. Sommige stukjes in het begin lijken op het eerste gezicht een beetje vaag, maar deze worden in de loop van het verhaal duidelijk.

Korte samenvatting:

In een Amsterdams flatgebouw wonen verschillende mensen met allemaal hun eigen gebeurtenissen. Een erg goed contact onderling hebben ze niet, maar daar hebben ze ook niet zo'n behoefte aan, ze hebben het allemaal druk met zichzelf.

Martijn van ruim twintig jaar oud en Martje van achttien jaar zijn broer en zus. Ze studeren in Amsterdam en wonen met z'n tweeën in een van de appartementen van het flatgebouw. Hun moeder Lisa is overleden en hun vader Thomas woont samen met zijn tweede vrouw Barbara in Spanje.

In de kerstvakantie besluit Martje om haar vader op te zoeken, maar Martijn heeft daar geen behoefte aan. Om Martje niet alleen te laten reizen heeft Thomas gevraagd of Leo, een vriend van hem, Martje een lift wil geven. Dat doet hij en zo gaan ze samen naar Spanje. In Spanje aangekomen lijkt het net of het niet goed met Martje gaat, ze is heel stil en teruggetrokken. Thomas en Barbara krijgen eigenlijk geen hoogte van haar.

Ze blijft zich de rest van de vakantie zo eigenaardig gedragen tot ze plotseling in haar eentje terugkeert naar Nederland zonder dat tegen iemand te zeggen. Ze lijkt voor enkele dagen van de aardbodem verdwenen.

Boekverslag Van geluk gesproken (Marijke Höweler)

Wieske Heinen

© havovwo.nl (april 2002)

Iedereen maakt zich ongerust, terwijl ze in het geheim bij Leo blijkt te zijn. Martje is helemaal in de war als ze weer bij Martijn arriveert. Thomas maakt zich zorgen om Martje en besluit om naar Nederland te komen. Hij praat onder andere met Leo over haar, maar hij doet net of hij niets van Martje weet en zegt dat Thomas zich niet zo druk om haar moet maken.

Op een avond is Martje, zo overstuurd, dat ze naar Leo gaat en hem te lijf gaat. Vanwege deze actie wordt Martje opgenomen in een crisiscentrum, Thomas begrijpt er allemaal niet veel meer van want hij weet nog steeds niet dat Martje sinds haar terugkeer iets met Leo te maken heeft gehad. Pas later hoort hij van Leo zelf, dat er tussen Martje en hem meer is gebeurd. Met Martijn en zijn vriendin Suzanne kan hij er wel over praten, maar een goede band is er tussen Martijn en Thomas nog steeds niet.

Om Martje wat meer tot rust te laten komen, neemt Thomas haar mee naar Spanje. Daar gaat het echter niet zoveel beter met haar. Thomas en Barbara komen er achter dat Martje zwanger is van Leo. In de maanden die volgen, waaronder de periode van de geboorte van hun zoon Ernest, gaat het slechter met Martje. Ze takelt hard af en komt uiteindelijk terecht in een soort gesticht. Niet veel later sterft ze, door zelfmoord.

Meneer en mevrouw de Bruin wonen een etage hoger in het flatgebouw waar ook Martijn woont en vooral mevrouw de Bruin is vaak nadrukkelijk in het gebouw aanwezig. Zij is iemand die zich graag met iedereen bezig houdt. Meneer de Bruin laat haar maar haar gang gaan en is zelf een beetje stiekem. Hij heeft geen baan, maar verdient via zijn maat Sjef af en toe wat bij door schilderwerk of verbouwingen te doen.

Qua persoonlijkheid veranderen meneer en mevrouw de Bruin in de loop van het verhaal niet. Het zijn mensen die niet vaak erg speciale dingen mee maken, maar toch overal wel bij betrokken blijven, en dat is ook voor een groot deel aan mevrouw de Bruins persoonlijkheid te danken.

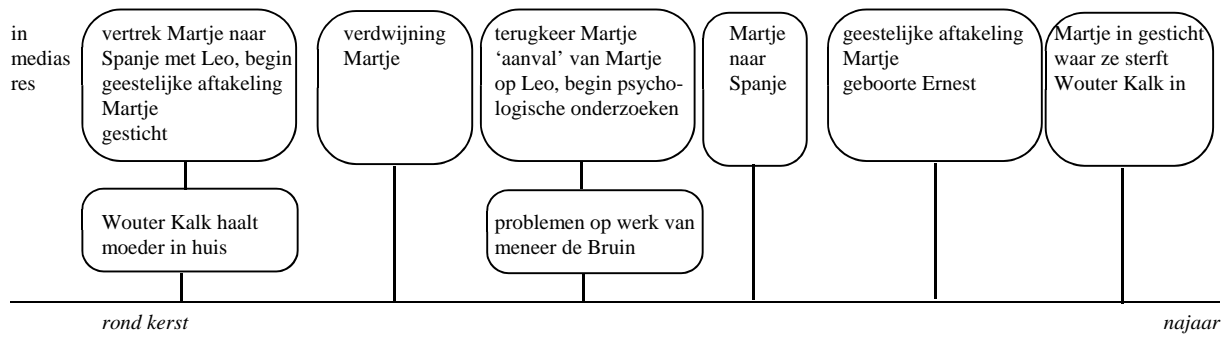
Wouter Kalk speelt niet zo'n grote rol in het verhaal. Hij woont ook in het flatgebouw en neemt (in het begin van het verhaal) op een keer zijn bejaarde moeder uit het verzorgingstehuis mee, omdat hij denkt dat ze daar allebei gelukkiger van worden. Het loopt geestelijk niet goed met Wouter Kalk af, want we zien hem op het einde van het verhaal terug bij Martje in het gesticht.

Boekverslag Van geluk gesproken (Marijke Höweler)

Wieske Heinen

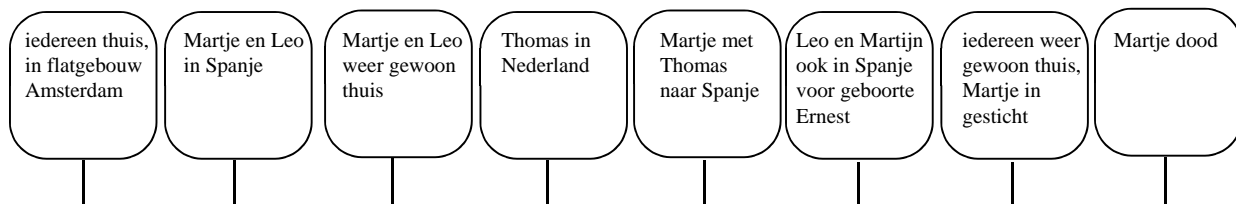
© havovwo.nl (april 2002)

TIJD

open einde
totaal: ongeveer 10 maanden

RUIMTE

De andere personen, familie de Bruin en Wouter Kalk, veranderen nauwelijks van plaats, ze blijven gewoon in Amsterdam, dus die heb ik niet in mijn schema vermeld.

VERTELLER

In dit verhaal is sprake van een alwetende verteller. De verteller weet van iedereen wat. Per hoofdstuk staat een andere hoofdpersoon centraal en worden zijn of haar belevingen, gedachten en gevoelens verhaald. Maar de verteller beschrijft ook dingen, gebeurtenissen die de hoofdpersoon die op dat moment centraal staat soms niet weet.

Het volgende citaat is vanuit het ik-perspectief van mevrouw de Bruin op het moment dat Martje voor de eerste keer naar Spanje vertrekt:

Het origineel

'Krijg nou de pleuris,' zei mevrouw de Bruin, 'ik geloof dat de goudkust gaat verhuizen, allemaal koffers op de overloop.'

'Dan zal ik de stereo niet aan barrels hoeven slaan,' zei meneer de Bruin, en gaapte. 'Jij bent liever lui dan moe,' mopperde ze vriendelijk. 'Waarom kraken we die woning eigenlijk niet, dat kan toch? Hé? Dan zou de kleine jongen een eigen kamertje hebben.'

Boekverslag Van geluk gesproken (Marijke Höweler)

Wieske Heinen

© havovwo.nl (april 2002)

Mevrouw de Bruin dacht te weten waar de ingang van zijn hart lag. 'Zou het bekerkastje even ruimer komen te hangen als 't buffet even op kon schuiven, als 't aquarium naar beneden kon, hè?'

'Het aquarium blijft hier,' zei meneer de Bruin. Dat leek wel op onwil, maar het was gewoonte, niets aan de hand. Meneer de Bruin was een hobbykamer voor zichzelf aan het inrichten in de kamer van Martijn, het ging er piekfijn uitzien.

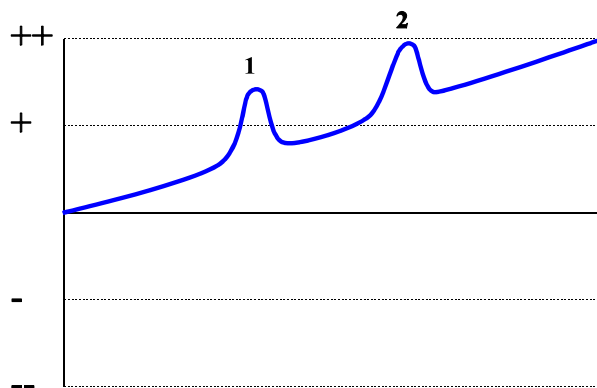
Herschrijving

'Krijg nou de pleuris,' zei ik, 'ik geloof dat de goudkust gaat verhuizen, allemaal koffers op de overloop.' 'Dan zal ik de stereo niet aan barrels hoeven slaan,' zei mijn man, en hij gaapte. 'Jij bent liever lui dan moe,' mopperde ik vriendelijk. 'Waarom kraken we die woning eigenlijk niet, dat kan toch? Hé? Dan zou de kleine jongen een eigen kamertje hebben.' Ik dacht nu toch echt te weten waar de ingang van zijn hart lag. 'Zou het bekerkastje even ruimer komen te hangen als 't buffet even op kon schuiven, als 't aquarium naar beneden kon, hè?'

'Het aquarium blijft hier,' zei mijn man. Dat leek wel op onwil, maar voor mij was het gewoonte, niets aan de hand. Mijn man was een hobbykamer voor zichzelf aan het inrichten in de kamer van Martijn, het ging er piekfijn uitzien.

SPANNING

Spanningsdiagram:

Verantwoording: In het verhaal wordt een soort spanning opgebouwd die gedurende het verhaal, wanneer het aantal gebeurtenissen groter wordt, stijgt. Een aantal pieken worden veroorzaakt door:

- ¹ De verdwijning van Martje
- ² Het moment waarop Martje Leo aanvalt

Verder lijkt het spanningsverloop erg natuurlijk en zijn er niet echt momenten waarop je op het puntje van je stoel gaat zitten. Wel is het zo dat het einde van het verhaal een soort spanningsclimax vormt, die de lezer zelf verder in kan vullen omdat het bij dit verhaal een open einde betreft.

Boekverslag Van geluk gesproken (Marijke Höweler)

Wieske Heinen

© havovwo.nl (april 2002)

Herschrijving van het stukje dat Martje verdwenen is:

Het origineel

*In de telefooncel draaide Martijn zenuwachtig het lange nummer.
'Pronto,' klonk het eindelijk na veel getik.
'Papa,' riep Martijn.
'Pronto,' was het antwoord en toen was de verbinding verbroken en moest Martijn weer in de lange rij van Marokkanen en Turken gaan staan.
Toch kwam hij weer aan de beurt, zoals de juffrouw al gezegd had.
'Papa,' schreeuwde Martijn.
'Ben jij het, Martijn?' klonk Barbara uit de verte. 'Is Martje daar?'
'Nee,' schreeuwde Martijn angstig, 'waar is ze?'
'Dat weten we niet,' kon Martijn nog net horen en toen leek Barbara's stem weg te zweven over de Alpen.*

Meer spanning

*In de telefooncel draaide Martijn zenuwachtig het ellenlange nummer.
'Pronto,' klonk het eindelijk na veel getik.
'Papa,' riep Martijn ongeduldig en onrustig.
'Pronto,' was weer datzelfde antwoord en toen was tot zijn grote frustratie de verbinding verbroken en moest Hij al weer in de veel langere rij dan normaal van Marokkanen en Turken gaan staan.
Toch kwam hij uiteindelijk weer aan de beurt, maar hij kon zich nog maar vaag herinneren dat de juffrouw dat al gezegd had.
'Papa,' schreeuwde Martijn door de telefoon.
'Ben jij het, Martijn?' klonk Barbara uit de verte. 'Is Martje daar?'
'Nee,' schreeuwde Martijn angstig, 'waar is ze?'
'Dat weten we niet,' was het enige wat Martijn nog net kon horen en toen leek Barbara's stem verder en verder weg te zweven over de Alpen.*

Minder spanning

*In de telefooncel draaide Martijn het lange nummer van zijn vader en Barbara.
'Pronto,' klonk het na veel getik.
'Papa,' riep Martijn.
'Pronto,' was het antwoord en toen was de verbinding verbroken en sloot Martijn weer aan achter de rij van Marokkanen en Turken.
Toch kwam hij even later weer aan de beurt, zoals hij al verwachtte omdat de juffrouw dat al gezegd had.
'Papa,' schreeuwde Martijn.
'Ben jij het, Martijn?' klonk Barbara. 'Is Martje daar?'
'Nee,' riep Martijn, 'waar is ze?'
'Dat weten we niet,' kon Martijn nog net horen en toen werd de verbinding weer verbroken.*

Boekverslag Van geluk gesproken (Marijke Höweler)

Wieske Heinen

© havovwo.nl (april 2002)

THEMA EN MOTIEVEN

Het thema van het boek is de zoektocht van mensen naar het geluk, iedereen probeert op een of andere manier gelukkig te worden. Ik vind dit een erg mooi thema, ook al is er veel over geschreven (zeker in het naturalisme). Het is tenslotte HET onderwerp waar het in het menselijk leven om gaat. In het boek vinden maar 2 personages hun geluk. Dat komt doordat deze personages door hun 'gekte' boven de andere personages staan. Psychische problemen zijn dus een belangrijk motief in dit verhaal. Een overzichtje van thema en motieven:

PERSONAGES

Er zijn veel personages. Dat is fijn, want dat houdt de afwisseling erin. Ik vind een paar hoofdstukken lang, waardoor de personages saai worden. Er is niet echt een duidelijke hoofdpersoon, maar als ik er eentje moet aanwijzen zou ik Martje kiezen. Zij verbindt alle verhalen met elkaar. Ze maakt een erg slappe indruk omdat ze haar geluk in de dood zoekt (typisch naturalistisch), omdat ze niet probeert beter te worden, omdat ze geen strijd voert met haar psychische ziekte; ze geeft zich er aan over. Door de objectieve manier van schrijven kan ik me niet helemaal inleven met de personages, voor mijn gevoel sta ik erboven en kijk ik met een glimlach naar beneden. Ik vind vooral de stukjes waarin Wouter voorkomt leuk om te lezen. Hij ziet het leven zo heerlijk simpel, dat het ontroerend en komisch tegelijk is.

De persoonlijke beoordeling

Mijn mening over het onderwerp:

Ik vond het een interessant onderwerp. Iedereen is eigenlijk op zoek naar geluk en ik vind het leuk om dat in zo'n boek te lezen. Hier zitten wel extreme voorbeelden van het zoeken naar geluk bij, zoals Wouter Kalk die zijn moeder uit het verzorgingstehuis haalt, maar dat vind ik juist het grappige aan dit boek.

Het zoeken naar geluk kom je dus eigenlijk overal tegen, mensen zijn er zowel bewust als onbewust bijna altijd mee bezig, dus vond ik het niet zo moeilijk om me het verhaal voor te stellen.

Ik ben door dit boek wel een beetje aan het denken gezet, vooral door de voorbeelden die de auteur je geeft.

Eigenlijk merk je in het verhaal niet eens zoveel van het zoeken naar geluk. Pas als je over dit verhaal na gaat denken, denk je er aan dat deze mensen uit het verhaal bepaalde dingen doen om geluk te vinden. En als je dan verder denkt, kom je er achter dat mensen eigenlijk altijd op zoek naar geluk zijn. En je komt het onderwerp ook in bijna alle boeken en films tegen als je er eens over na gaat denken.

Het onderwerp 'geluk' lijkt in het verhaal helemaal niet zo naar voren te komen. De hoofdpersonen hebben ook niet echt het idee dat ze met geluk bezig zijn, want daar zijn ze onbewust mee bezig. Het komt wel naar voren als ze zich ongelukkig voelen. Het onderwerp werd wel met een zekere diepgang behandeld.

Boekverslag Van geluk gesproken (Marijke Höweler)

Wieske Heinen

© havovwo.nl (april 2002)

Mijn mening over de gebeurtenissen:

De gevoelens van de hoofdpersonen waren erg belangrijk in het verhaal, en de gebeurtenissen volgden daar op. Ik denk dat het belangrijkste in het verhaal het gevoel is, want geluk is een gevoel.

Ik denk dat er genoeg gebeurtenissen in voorkwamen, ik kan eigenlijk geen een gebeurtenis makkelijk wegdenken, daarvoor hangen ze teveel samen.

De meeste gebeurtenissen waren wel tragisch, Martje en Wouter Kalk hadden het bijvoorbeeld niet makkelijk. Er waren over het algemeen helemaal niet veel meevallers voor de hoofdpersonen.

Er kwamen niet veel schokkende gebeurtenissen in het verhaal voor, de gebeurtenissen volgden elkaar eigenlijk nogal logisch op, maar het verhaal was ook weer niet voorspelbaar. De afloop was wel te verwachten, want in de loop van het verhaal ging het steeds slechter met Martje dus ik had al wel een vermoeden dat het haar dood zou worden.

Mijn mening over de hoofdpersonen:

Ik kan me in de gedachten van een aantal hoofdpersonen goed vinden, hun reacties op bepaalde gebeurtenissen lijken me vrij logisch. Uitzonderingen hier op zijn Martje en Wouter Kalk. De ideeën van Wouter Kalk vind ik een beetje vreemd, deze man blijkt geestelijk ook niet helemaal in orde te zijn. Het plotselinge gedrag van Martje vind ik ook moeilijk te volgen. Martje is in Spanje ineens zo anders, en het blijft zo. Het gaat niet over als ze weer terug in Nederland is.

Ik ben niet beïnvloed door een van deze personen, ik denk ook niet dat ik makkelijk in zo'n situatie terecht zou komen.

Ik sta positief tegenover Suzanne, de vriendin van Martijn, want ik vind dat ze goed op de situaties reageert en op de goede manier handelt ten opzichte van Martijn en zijn vader, ze probeert er in ieder geval het beste van te maken. Ik sta negatief tegenover Leo, hij had Martje nooit zo mogen behandelen.

Mijn mening over de opbouw:

Het verhaal was vlot te lezen, je zou het goed in een ruk uit kunnen lezen. Het verhaal is in chronologische volgorde geschreven en de wisseling van hoofdpersoon (in verschillende hoofdstukken stonden verschillende personen centraal) vond ik geen probleem.

Ik vond weinig spanning in het verhaal zitten, maar de spanning die er in zat, paste goed op die plaats. De afloop vond ik wel een beetje voorspelbaar, maar paste wel goed in het verhaal (anders zou die ook niet voorspelbaar zijn geweest).

Mijn mening over het taalgebruik:

Het taalgebruik vond ik ook helemaal niet moeilijk, er viel mij eigenlijk niets aan op, het paste steeds goed in de situatie die zich voordeed, zodat ik me die situatie ook goed voor kon stellen.

Er kwam zo nu en dan eens een dialoog in voor, die heel goed bij het karakter van de personen paste. Zo was in een dialoog met mevrouw de Bruin goed te zien dat zij nieuwsgierig was en een dialoog met Martje verliep niet erg soepel.

Ik kwam in dit boek eigenlijk geen een situatie tegen die zoveel indruk maakten dat ik ze nog lang zal onthouden.